

RITGERÐ

GUSTAV PEDERSEN, FÓLKATINGSMAÐUR:

... kan det fremkalde en slet ikke ufarlig affolkning af de hårdest ramte øer — nemlig Island og den færøiske øgruppe

GUSTAV PEDERSEN hefur í mong ár verið formaður danska Fólkatingsins. Nú er hann farinn um 70 ár — aldursmarkið tá aldimenn danska jafnaðarflokksins skulu leggja frá sær. Hann hefur sagt seg úr starfinum, men flokkurinn hefur heiti á hann um at halda áfram, hagar til fólkatingsval hefur verið. Gustav Pedersen fáttaði og heldur áfram í starfinum.

Ríggjör Fólkatingsformannsins er henda:

Gjennem en halv snes ár er sporgsmálet om udviklingslandenes leve- og arbejdsvilkår blevet så dominerende i den internationale politiske diskussion, at det er lige ved at få samme placering i verdenspressen som de problemer, der har forbindelse med både den fredelige og den militære udnyttelse af atomenergien.

Det er iøvrigt ganske naturligt, at denne interesse er i fortsat og hurtig vækst. Her er nemlig mange fortidsyndere at bøde på, fordi de europæiske generationer, der forberedte og grundlagde den moderne industrialisme og dertil hørende verdenshandel, hentede store rigdomme i mange af de lande, vi i dag kalder udviklingslande, — men unden at give de samme lande nye eller bedre eksistensmuligheder som erstatning.

Vestlandene har endvidere en absolut egoistisk interesse i at støtte bestræbelserne for at give disse mange hundrede millioner mennesker muligheder for at nå frem til holdbare levevilkår og et minimum af social tryghed.

Vesten har denne interesse, fordi hungrende befolkninger, der til sammen tæller mere end en milliard mennesker, kan blive en permanent trusel mod den hvide race, hvis disse mennesker bliver bjergtagne af demagoger, der kan få herredømme over de nyeste våbentyper og tør ofre selv deres egne i kampen om det verdensherredømme, der var menneskers drøm gennem alle historiens faser.

At så gigantiske opgaver kræver en langt større indsats og langt videregående ofre, end man får indtryk af ved at læse om problemerne i aviser, tidsskrifter og beretninger, er en anden sag, som ikke skal behandles her.

Jeg har blot ønsket at gøre opmærksom på, at når slige problemer præger verdenspolitikken og de internationale diskussioner, kan vi ikke undres over, at der kun er ringe storpolitisk interesse for de vanskeligheder, der toner frem, fordi der er økonomiske ekspansioner, som truer de områder, hvor der hverken mangler arbejdsrytme eller den kultur, der søges opelsket i udviklingslandene; men hvor der til gengæld er stor risiko for, at de store landes overlegenhed i rådheden over investeringsmidler kan odelægge de egne, hvis adgang til råstoffer er så ensidige, at livsbetingelserne står og falder med hovederhvervet.

Jeg tænker især på de lande eller landsdele, som kun har det nordlige Atlanterhavs fiskebestand som virkelig støttestøtte.

En størstoft vil selvfølgelig altid kunne skaffe midler til at udruste aflydende fabrikkere, som e. lille land ikke kan konkurrere med på længere sigt, og slet ikke, hvis de tyndt befolkede øer oven i købet skal afgive deres kyster til de i alle henseender overlegent udrustede ekspansionister.

Får den allerede så småt begyndte invasion lov til at vokse i øget tempo og med en voksende investeringsindsats, kan det fremkalde en slet ikke ufarlig affolkning af de hårdest ramte øer nemlig Island og den færøiske øgruppe.

Of så kan verdenspressens folk spørge, om det overhovedet kan gøres til et verdenspolitisk problem. Lad os prøve at analysere problemet i relation til Færøerne. De små 35.000 mennesker, der lever på Færøerne er ikke engang talmæssigt i nærheden af det antal mennesker, der hvert eneste år bukker under for sult eller underernæring i U-landene.

Det kan imidlertid være situationen, hvor man ikke skal stirre sig blind på tallene eller på statistiske analyser.

Det er i hvert fald en kendsgerning, at de — ofte små — folkegrupper, som har tilkæmpet sig en spartansk eksistens — og en høj kultur i en tilsyneladende håbløs kamp mod vanskelighederne, der skulle overvindes for at fravriste verdenshavet de nødvendige værdier, har forlenet store dele af verden med den energi, der bidrog til de menneskelige fremskridt.

Hærdninger i det menneskelige hårde arbejde og kravene til omtanke, snildhed og en omfattende viden om elementerne gav en

folketype, som ikke alene gav eksistensmuligheder hjemme, men som sendte kræfter ind i de omliggende samfund, hvor slig tilførsel af mod og energi betød meget mere, end vi kan påvise gennem statistiske opgørelser.

— — —

Of så spørger jeg:

Har de vestlige lande råd til at undvære det incitament, som de hårdest kæmpende grupper gav den vestlige kultur?

Jeg spørger imidlertid videre:

Er der andre end de pågældende folk, der er i stand til at påvise værdien af deres indsats?

Det sidste spørgsmål er lettest at besvare, for det må besvares med et klart nej.

Til gengæld er det nødvendigt at gøre opmærksom på, at et splittet folk ikke har chance for at blive hørt der, hvor deres skæbne kan blive afgjort, og må jeg så endelig føje til, at selv om vi i det sydlige Danmark har en lunere luft — også erhvervsmæssigt, har vi fortsat så megen grund til at følge den kommende udvikling, der kan true vore »rigdomskilder«, med megen agtpågivenhed; og netop derfor skulle vi have forudsætninger for bedre end de store at kunne forstå problemerne hos vore mest udsatte frænder.

Vi har altså både i syd og nord megen grund til at se i øjnene, at vi har brug for at forene alle vore kræfter, hvis vi skal holde den standard, som jeg altså ikke tror, at verden har råd til at kisse ad.

Gustav Pedersen.

Í góðum veðri er lætt at stýra

Tey orð, sum her omanfyri standa, runnu mær í huga, tá ið eg las oddagrein í »SOSIALINUM« hin 30. oktober í ár, har m. a. stóðu hesi orð: »Skipaflostin øktur við umleið 70 skipum«. Hetta hendi tey 4 árin, meðan P. M. Dam sat sum lögmaður — ella fyrri at verða heile sannur, so komu nøkur fá av hesum 70 nú í 1963, men tey vóru farin í ger, áðrenn P. M. Dam fór frá sum lögmaður.

Lat meg her skoyta uppi, at sama árið, sum P. M. Dam tók við sum lögmaður, komu einans umleið 15 milj. kr. í landskassan. Meira kundi ikki koma, tí skipaflostin var litil og úsálálgur. Men vegna tað stóru øking av skipaflostanum koma í ár umleið 50 milj. kr. í landskassan — ella meira enn 3 ferðir so nógv sum í 1958.

Eg siggi kapitalistabíð royna at spotta P. M. Dam og siga, at hann er harmur um, at hann noyddist úr Tinganesi.

Hartil vil eg siga, at eg veit ikki, hvussu harmur, ið P. M. Dam er; men eg eri harmur um, at slittmansins figgindur sluppu til róið við nú at sita og skalta og valta við øllum teim miljónum, sum regna inn í landskassan frá teim skipum, sum P. M. Dam striddist við at fáa pening til vega

til byggjan og keyp av — hesum prýðiliga skipaflosta — og ikki bara tað. Nei, tað versta er, at veiðan kundi verið seld fyrri mangar miljónir fleiri, um rættir menn stóðu við landsins stýrivøli í staðin fyrri slíkir, sum hava latið fiskin fara út av landinum undan teirri stóru prishækkanini, sum nú ið heyst er farin fram.

Nú er gaman í hjá afturhaldsmönnum at lata nakað av avlopspeningi til gomul og sjúk o. s. fr. fyr; at fáa fólk at trúgva, at teir eru hjartagóðir. Nei, trúgvio teim ikki. Latum okkum minnst ordini sum Jesus segði á sinni um einkuna, sum legði 2 smáar koparpeningar í templakistilin. Hon legði av góðum hjarta, men hini lótu av teirra stóra avlopi. Tá ið vit bardust fyrri at hjálpa teim gomlu og sjúku frá neyð og armóð, hungri og halli, vóru ikki so góð ráð sum nú, og tá skuldu mangar miljónir nýstast til at okja skipaflostan við. Nú er flostin stórr, nýmótans og prýðilg, og nú streyma milj. inn í landskassan. Nú er lagamanni at gjalda ting, at agitera við, at teir lata pening til gomul, sjúk o. s. fr. Ja, teir rósa sær av at teir hava tikið toll av onkrum, sum skip nýta. Men gaman í tí, tá ið teir dýkja toll aftur á mangt, sum fiski

SKEIÐ fyri maskinmenn

Á skeiðinum fyri maskinmenn, sum er atlað at byrja 25. í hesum, verða eisini nakrir tímar í KORROSIONSTEORI — GALVANISK TÆRING OG RÁÐ FYRI TILIKUM.

FØROYA LANDSTYRI, 11. november 1963.

Panting

Tað verður her gjørt kunnigt, at dómarin hefur góðkent, at eftirstøður av kommunuskatti og húsaskatti fyrri 1.—5. gjald 1963/64 verða innheintaði við panting.

Farið verður undir pantingina ella skattatrav sent arbejdsgevarauttan aðra ávaring tann 18. november í ár.

TÓRSHAVNAR BÝRÁÐ, tann 8. november 1963.

Listaframsýning

DANSKUR NÚTÍÐARGRAFIKKUR

i Losjuni frá 12. til 17. nov. 1963.

Opið: kl. 15.00—20.00

Atgonga: 50 oyru.

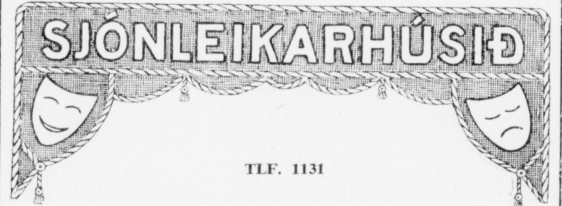
GRÓT OG SKERVUR

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantórið.

Grót og skervur megu vera goldin fyrst, áðrenn tey verða heimitað.

Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heimita grót ella skervuttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyrri kommununa.

FROÐBIAR SUKNAR KOMMUNA

TLF. 1131

BIEDERMANN og BRENNIVARGARNIR

Sjónleikur eftir Max Frisch, verður framfurdur

Hóskuldidið 14/11 1963 kl. 8.

Leygarkuldidið 16/11 1963 kl. 8.

Sunnukuldidið 17/11 1963 kl. 6.

Atgongumerki á kr. 5 verða seld í Sjónleikarhúsinum hósdagin og leygardagin kl. 12—1 og 7—8. Sunnudagin kl. 4—6.

menn nýta og mangt annað — fyrri ikki at tala um bensintollin sum hevði stóðað øllum útróðri áðugum, um ikki fiskaprisur reykt so ovurhonds høgt upp, at bensintollurin ikki merkist so nógv, sum tá ið hann varð álagdur.

Of alt ber til, nú ið nærum 50 milj. koma inn í landskassan. Vit eru øll glád fyrri, at miljónir streyma inn í landið.

Men harmuligt, at ikki sosialismen ræður í hesum tíðum, meðan ráð kundi verið at bygt virkir kring um landið, so fólk kundu fingið arbeið, og fiskurin verið virkaður í minsta lagi pakkaður og ligið á goymslu, inntil mest moguligt fekt fyrri hann.

Eisini áttu at verið bygdar vorugoymslur, so landið kundi handlað

við úgerð og øðrum. Ja, til síðst men ikki minst eigir at verða nevnt, at nú eru ráð til at seta á stovn ein landsbanka. Um hetta kunna vit tala og skriva meira á øðrum sinni.

Men hvi velja fiskimenn sínar mótsmóðmenn at stýra í landinum?

J. H. Danbjørg.

NYHED FULD-ELEKTRISK REGNEMASKINE
KUN 985,-
+ 5 % imfl.gj.
DANJAL P. NIELSEN
Tlf. 5105 - Klaksvík